

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เพื่อการศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งผลการวิจัยจะช่วยให้เป็นข้อเสนอแนะแก่ผู้บริหารระดับสูง ให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในอันที่จะได้ให้การสนับสนุนในด้านปัจจัยการบริหารสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กจะได้ใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก และกำหนดแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อบริหารและพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กให้เกิดประสิทธิผลที่มีประสิทธิภาพ

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ถือว่าเป็นประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจงซึ่งได้รับการพิจารณาจากประธานที่ปรึกษา คณะกรรมการพิจารณาเค้าโครงวิทยานิพนธ์ โดยผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมีบทบาท มีความรู้ มีประสบการณ์ มีผลงานทางวิชาการด้านบริหารสถานศึกษา หรือมีประสบการณ์สำเร็จด้านวิชาชีพเพื่อให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก จำนวน 21 ท่านแบ่งเป็น 3 กลุ่มได้แก่

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้นำทางด้านนโยบายและการวางแผนดำเนินการ จำนวน 7 ท่าน
 2. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้นำทางด้านวิชาการจำนวน 7 ท่าน
 3. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้นำด้านการบริหารสถานศึกษาจำนวน 7 ท่าน
- โดยใช้เทคนิคเดลฟาย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ประกอบไปด้วยแบบสอบถาม 2 ฉบับดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เป็นข้อประเด็นคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กจำนวน 4 ข้อซึ่งผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์นี้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ในรอบที่ 1 จำนวน 21 ท่าน
2. แบบสอบถามความคิดเห็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยให้เนื้อหาสาระครอบคลุมเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กใน 4 ด้านอันได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป
3. แบบสอบถามในรอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่ใช้ในรอบที่ 2 เป็นความคิดเห็นมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับเช่นกัน แต่ได้เพิ่มการแสดงตำแหน่งข้อมูลของคำมัธยฐาน และ

คำพิสัยระหว่างควอไทล์ ของแต่ละข้อคำถาม ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในรอบที่ 2 การแสดงตำแหน่งค่ามัธยฐานที่มีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปนั้น เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญรับทราบความคิดเห็นของกลุ่มและ การแสดงคำพิสัยระหว่างควอไทล์นั้น เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้รับทราบความสอดคล้องกันของคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ อีกทั้งในแบบสอบถามรอบที่ 3 นี้ ได้แสดงให้เห็นคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ แต่ละท่านกำกับไว้ด้วย เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาทบทวนคำตอบของตนอีกครั้งหนึ่ง โดยการเปรียบเทียบจากคำตอบของกลุ่ม และคำตอบของตนเองซึ่งผู้เชี่ยวชาญอาจเปลี่ยนแปลงคำตอบหรือยืนยันคำตอบเดิมก็ได้ แต่ถ้าคำตอบเดิมของผู้เชี่ยวชาญอยู่นอกพิสัยระหว่างควอไทล์ของกลุ่ม ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญ ช่วยแสดงเหตุผลประกอบข้อนั้น ๆ ไว้ด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยการคำนวณหาค่ามัธยฐาน, คำพิสัยระหว่างควอไทล์ของแต่ละข้อ ข้อความ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่สอดคล้องกัน มาสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กใน 4 ด้านอันได้แก่การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญได้รูปแบบการการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก มีสาระสำคัญดังนี้

1. รูปแบบการบริหารวิชาการ การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ การบูรณาการหลักสูตรสถานศึกษา และผู้เรียนเป็นช่วงชั้น และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การจัดศูนย์การเรียนรู้ ห้องเรียนและรถคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่และการเรียนผ่านดาวเทียม แหล่งเรียนรู้ การจัดเป็นเครือข่ายหมุนเวียนบุคลากรครูนักเรียนช่วยเหลือกัน พี่สอนน้อง มีครูฝึกสอน การส่งเสริมให้ใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยี ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา การจัดซื้อหนังสือ แบบฝึกหัด คู่มือครู และแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ ของสถานศึกษามีการประเมินคุณภาพภายใน นิเทศโดยศึกษานิเทศก์ดูแลการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและ เป็นวิทยากร

2. รูปแบบการบริหารงบประมาณ การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กประกอบด้วยสาระสำคัญคือ การจัดสรรงบประมาณนอกเหนือจากรายหัวให้เพียงพอในลักษณะยืดหยุ่นใช้ได้ตามความจำเป็นเน้นผลงาน การจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาบุคลากร การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยระดมทรัพยากรจากชุมชนจัดตั้งเครือข่ายกับสถานศึกษาใกล้เคียง

การประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบ รายงานการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามแผน การบริหารการเงินการบัญชี การพัสดุ จัดซื้อจัดจ้างให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือเจ้าหน้าที่เฉพาะเป็นผู้ดำเนินการ

3. รูปแบบการบริหารบุคคล การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กประกอบด้วยสาระสำคัญคือ การวางแผนอัตรากำลังโดยจัดบุคลากรครูให้ครบชั้นและ ปฏิบัติงานสอนเพียงอย่างเดียว การสร้างขวัญกำลังใจ การพิจารณาความดีความชอบ มอบเกียรติบัตร จัดสวัสดิการ ให้มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ การพัฒนาเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการบุคลากรคนเดียวสามารถทำได้หลายงาน

4. รูปแบบการบริหารทั่วไป การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กประกอบด้วยสาระสำคัญคือ การกำหนดโครงสร้างการบริหารงาน ปฏิทินปฏิบัติงาน มีขั้นตอนชัดเจนงานจบที่จุดเดียวและมีแผนที่ทางการศึกษา การรวมงานธุรการเข้ากับ งานงบประมาณ งานกิจการนักเรียน เข้ากับงานบุคลากร งานสัมพันธ์ชุมชนกับงานวิชาการการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตมาใช้ในการบริหารจัดการและปฏิบัติงาน พัฒนาข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน การจัดระบบควบคุมคุณภาพภายในให้มีประสิทธิภาพ บริการสาธารณะ บริการรถรับส่ง การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา งานกิจการนักเรียน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในรูปแบบ คณะกรรมการสถานศึกษา มีการประชาสัมพันธ์สม่ำเสมอ

อภิปรายผล

จากการวิจัยรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก โดยผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายและการวางแผนดำเนินการ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารสถานศึกษาจำนวน 21 ท่าน ครั้งนี้มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่น่าสนใจต่อไปนี้

การบริหารวิชาการ สถานศึกษาที่อยู่ใกล้เคียงกันช่วยกัน โดยจัดในรูปแบบเครือข่ายร่วมกัน จัดทำหลักสูตรเป็นช่วงชั้น และหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อความเหมาะสม เพราะมีวัฒนธรรมประเพณี สภาพสิ่งแวดล้อมที่เหมือนหรือคล้ายกัน ซึ่งปัจจุบันแต่ละสถานศึกษาต้องจัดทำขึ้นเองเป็นผลให้บางสถานศึกษาจัดทำซ้ำรวมถึงไม่ค่อยถูกต้องนักโดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็กเพราะขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดประสบการณ์ โดยดูจากการที่ต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรอยู่อีก แต่ในรูปแบบที่ผู้วิจัยได้มา จะช่วยให้การจัดทำหลักสูตรมีประสิทธิภาพขึ้นเพราะมีหลากหลายความคิด จัดการเรียนรู้อย่างตลอดชีวิต ไม่ควรเปลี่ยนหลักสูตรบ่อย ใช้ปรับปรุงแทน เพราะจากการเปลี่ยนแปลงจะทำให้เสียงบประมาณไปกับตำราและแบบเรียนจำนวนไม่น้อย จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ มีห้องปฏิบัติการ รถคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานโครงการยกระดับคุณภาพโรงเรียน

ขนาดเล็ก กระทรวงศึกษาธิการ (2549, หน้า 59, 63) โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากยังไม่มีโทรศัพท์ และเครื่องคอมพิวเตอร์ ผู้เรียนจึงไม่สามารถเรียนรู้และหาความรู้ทางอินเทอร์เน็ตได้จึงจัดหน่วยคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ให้กับโรงเรียนขนาดเล็กต้นแบบ 11 โรงเรียน หรือส่งครูผ่านดาวเทียมอาศัยแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น มีห้องสมุดในบริเวณใกล้เคียง ใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี ใช้ระบบ IT ในการสอน มีระบบอินเทอร์เน็ต จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้แนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ว่าควรทำอย่างไรจึงจะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นมี หนังสือ แบบฝึกหัด คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา วิจัย รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พัฒนาสื่อ มีการประเมิน นิเทศ โดยศึกษานิเทศก์ ซึ่งในการ วัดผลและประเมินผลน่าจะมีผู้มีความรู้ความเข้าใจเพื่อให้ได้มาตรฐาน ใช้ระบบพี่สอนน้อง เพื่อน ช่วยเพื่อน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมโดยเป็นวิทยากร มีนักเรียนฝึกสอน มีการสอนแทรกคุณธรรม ควบคู่ไปกับวิชาการซึ่งจะทำให้ปัญหาทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ลดลง

การบริหารงบประมาณ จัดงบประมาณนอกเหนือรายหัว เป็นแบบยืดหยุ่นตามความ จำเป็น อย่างอิสระ สามารถตรวจสอบได้ จากปกติงบประมาณเป็นเงินที่ให้เท่ากับจำนวนผู้เรียน ที่มีตัวอยู่จริงซึ่งทำให้มีผู้เรียนไปเรียนนอกเขตพื้นที่ จึงนำจะจัดงบประมาณเงินรายหัวโดยใช้ จำนวนเด็ก ที่มีชื่อ ในทร. 14 และควรมีการวางแผนล่วงหน้า 3 ปี จัดงบประมาณสำหรับพัฒนา บุคลากร จัดซื้อหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัด สื่อนวัตกรรม ส่วนนี้โดยปกติใช้เงินจาก งบประมาณรายหัวซึ่งมีปริมาณน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการ มีคณะกรรมการโดยมีครู ผู้ปกครอง ชุมชนควบคุมติดตามผล และรายงานชัดเจน โดยใช้ผลลัพธ์เป็นตัวตั้งจะใช้จ่ายเงินมากน้อย คุ้มค่าที่ได้ ระดมทรัพยากรจากภายนอกตั้งเป็นเครือข่าย ในรูปของการทอดผ้าป่า มีการประเมินผล นำจะจัดเจ้าหน้าที่จากเขตพื้นที่เป็นผู้ดำเนินการเบิก-จ่ายงบประมาณ จัดซื้อจัดจ้างพัสดุแทน สถานศึกษา

การบริหารบุคคล วางแผนอัตราจ้าง โดยจัดครูครบชั้นเรียน ปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียน การสอนอย่างเดียว ปรับเปลี่ยนหมุนเวียนกันสอนระหว่างเครือข่าย ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการเป็นวิทยากรและจัดทำงานอื่นๆเช่นให้พระ สอนพระพุทธศาสนา คุณธรรมจริยธรรม สอดคล้องกับ อรรถพร พันธ์ปาน (2550, หน้า 69) กล่าวถึงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สมศ. ได้มีข้อเสนอแนะ เพื่อให้เป็นการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมโดยให้พระเข้ามาสอนศีลธรรม ในสถานศึกษา พัฒนาสร้างเสริมให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้หลายอย่าง มีการทำงานเป็นทีม ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดให้มีการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ให้ร่วมการอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน สอดคล้องกับ ชัยสิทธิ์ เลิศไกร (2548, หน้า 67)

ด้านการพัฒนา ควรสร้างความตระหนักให้ครูเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองและ จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาตนเองในรูปแบบต่าง ๆ ให้ขวัญกำลังใจ ด้วยการให้รางวัล เกียรติบัตร เพื่อเป็นผลให้ครูนำไปใช้ประกอบการจัดทำผลงานทางวิชาการ ความดีความชอบ สวัสดิการและสิทธิพิเศษอื่น ๆ ซึ่งรายงานโครงการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก กระทรวงศึกษาธิการ (2549, หน้า 59) นำเสนอว่าครูขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน อัน ส่งผลให้ผู้เรียนในความรับผิดชอบมีผลการประเมินคุณภาพ อยู่ในเกณฑ์ที่ไม่เป็นที่น่าพอใจ จึง น่าจะปรับปรุงแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของผู้วิจัย

การบริหารทั่วไป กำหนดโครงสร้าง มีปฏิทินชัดเจน ทำงานให้จบที่จุดเดียวเพื่อลด ขั้นตอนและเกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน มีแผนที่ทางการศึกษา เพื่อการเดินทางและ จัด ปักป้ายทางการศึกษา รวมงานเข้าด้วยกัน เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่นงานธุรการเข้ากับ งานงบประมาณ งานกิจการนักเรียนเข้ากับงานบุคคลเพราะเป็นงานเกี่ยวกับคนเหมือนกัน งานสัมพันธ์ชุมชนเข้ากับงานวิชาการเพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตในการบริหารจัดการ มีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นระบบทันต่อเหตุการณ์ บริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ควบคุมคุณภาพภายใน ในการให้บริการด้านการรับส่ง ผู้เรียน สถานศึกษาของเอกชนจัดให้มีบริการสาธารณะมีรถรับส่ง ซึ่งสถานศึกษา ขนาดเล็ก น่าจะ มีบริการรับส่ง เพื่อความสะดวกและปลอดภัยกับผู้เรียน ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษา มีการประชาสัมพันธ์ทุกงานอย่างสม่ำเสมอ บุคลากรคนเดียว สามารถปฏิบัติงานได้หลายอย่างจากการบริหารจัดการบุคลากรในปัจจุบันเป็นแบบใครรับผิดชอบ งานใดก็ปฏิบัติงานนั้นไปเรื่อย ๆ ไม่ได้เปลี่ยน แต่ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ได้แนวคิดในการบริหาร จัดการ โดยให้มีการเปลี่ยนงานทุกปี จะเป็นผลให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ได้หลากหลาย ปฏิบัติงานแทนได้เมื่อมีการเจ็บป่วย หรือโอนย้ายไปมีอื่นซึ่งทำให้การดำเนินงาน เป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวางแผนในการ บริหารจัดการการศึกษาต่อไป ดังนี้คือ

1.1 ผู้บริหารระดับสูง ควรความสำคัญกับการพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการให้ การสนับสนุน ด้านปัจจัยการบริหารสถานศึกษาให้มากขึ้น

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยเป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก และกำหนดแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อบริหารและพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ

1.3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกำหนดนโยบาย มาตรการและแนวทางการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาขนาดเล็กอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง

1.4 แนวทางการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กควรมีดังนี้

1.4.1 การบริหารวิชาการควรดำเนินการคือ การบูรณาการหลักสูตรสถานศึกษา และผู้เรียนเป็น ช่วงชั้น และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น จัดศูนย์การเรียนรู้ ห้องเรียนและรถคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่และการเรียนผ่านดาวเทียม แหล่งเรียนรู้ จัดเป็นเครือข่ายหมุนเวียนบุคลากร ครูนักเรียน ช่วยเหลือกัน พี่สอนน้อง มีครูฝึกสอน ส่งเสริมให้ใช้ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ในการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา จัดซื้อ หนังสือ แบบฝึกหัด คู่มือครู และแผนการ จัดการเรียนรู้ จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ ของสถานศึกษามีการ ประเมินคุณภาพภายใน นิเทศโดยศึกษานิเทศก์ดูแลให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและเป็นวิทยากร

1.4.2 การบริหารงบประมาณ ควรจัดสรรงบประมาณนอกเหนือจากรายหัวให้เพียงพอ ในลักษณะยืดหยุ่นใช้ได้ตามความจำเป็นเน้นผลงาน จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาบุคลากร มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโดยระดมทรัพยากร จากชุมชนจัดตั้งเครือข่ายกับ สถานศึกษาใกล้เคียง ประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบ รายงานการใช้จ่ายเงิน ให้เป็นไปตามแผน การบริหารการเงิน การบัญชี การพัสดุ จัดซื้อจัดจ้างให้สำนักงานเขตพื้นที่หรือเจ้าหน้าที่ เฉพาะ เป็นผู้ดำเนินการ

1.4.3 การบริหารบุคคล ควรวางแผนอัตรากำลังโดยจักบุคลากรครูให้ครบชั้น และปฏิบัติงานสอนเพียงอย่างเดียว สร้างขวัญกำลังใจ การพิจารณาความดีความชอบ จัดสวัสดิการ ให้มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มอบเกียรติบัตร พัฒนาเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ บุคลากรคนเดียวสามารถทำได้หลายงาน

1.4.4 การบริหารทั่วไป ควรกำหนดโครงสร้างการบริหารงาน ปฏิทินปฏิบัติงาน มีขั้นตอนชัดเจนงานจบที่จุดเดียวและมี แผนที่ทางการศึกษา รวมงานธุรการเข้ากับ งานงบประมาณ งานกิจการ นักเรียนเข้ากับงานบุคลากร งานสัมพันธ์ชุมชน กับงานวิชาการ ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยี อินเทอร์เน็ต มาใช้ในการบริหารจัดการและปฏิบัติงาน พัฒนาข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน จัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร โดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน จัดระบบควบคุมคุณภาพภายในให้มีประสิทธิภาพ บริการสาธารณะ บริการรับส่ง ละครมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

งานกิจการนักเรียนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษา มีการประชาสัมพันธ์สม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้คือ

2.1 ควรจะมีการวิจัย แนวทางการบริหารสถานศึกษาด้วยรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ว่ามีประสิทธิผลอย่างไร

2.2 ควรจะมีการวิจัย ประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ โดยศึกษารายละเอียดเป็นด้าน ๆ